

Перспективи культури для вирощування на осушувальних землях Полісся

Більше продукції полів і ферм

Перспективні культури для вирощування на осушувальних землях Полісся

От і нещодавно на Дослідній станції – одній із найстаріших наукових установ східної Європи в галузі меліоративного землеробства – Інституту водних проблем і меліорації НААН провів круглий стіл на тему: «Перспективні види та сорти біоенергетичних і кормових культур для вирощування на осушувальних землях Полісся». У заході взяли участь завідіювач осередку осушувально-зволожувальних меліорацій, кандидат технічних наук, старший науковий співробітник Микола Ящик, Петро Бороток, начальник відділу агропромислового розвитку Сарненської РДА. Паралельно в цей же день провели щорічне приймання 4 польових дослідів, що веде станція згідно з тематичним планом Інституту водних проблем і меліорації НААН.

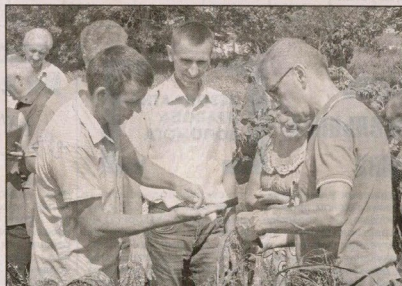
Директор Дослідної станції Микола Стецюк ознайомив присутніх з основними віхами історії установи, що започаткована далекою 1912 року. Так, вона правонаступник Болотного дослідного поля Волинського губернського земства, створеного рішенням Волинської губернської земської управи від 26 жовтня 1912 р. на виконання постанови ІІ Південно-Російського меліоративного з'їзду від 20 січня 1912 р., яке згодом переименовали на Сарненську болотну дослідну станцію («Болотное опытное поле Волинского губернского земства, Сарненская болотная опытная станция» – у складі Російської імперії). Після Першої світової війни за рішенням Міністерства сільського господарства ІІ Речі Посполитої в 1924 році станція відновила роботу як Сарненська дослідницька установа з обробки торфовищ Волинського сільськогосподарського дому (Zakład Doswiadczalny Uprawy Torfowisk pod Sarnami Wojskiej Izby Rolniczej – у складі Польської держави). З вересня 1939 р. по липень 1941-го підпорядковувалась Наркомзему УРСР. Під час Другої світової війни з липня 1941 по січень 1944 р. функціонувала як Болотна дослідна станція Сарни (Der Moorversuchsstation Sarni) в межах німецької окупації. Після Другої світової війни Постановою Ради народних комісарів СРСР № 678 від 17.06.1944 р. реформована в Сарненську науково-дослідну станцію з освоєння боліт Міністерства меліорації та водного господарства СРСР. З 1949 року вона належить до дослідної мережі Інституту водних проблем і меліорації НААН (ІВПМ, УкрНДІГМ).

Перед оглядом дослідних ділянок біоенергетичних і кормових культур увагу присутніх звернули на сучасні кліматичні зміни, що відбуваються внаслідок глобального потепління в зоні Полісся, а це суттєво зменшення кількості опадів, підвищення тепло-

Останніми роками частіше виникає проблема щодо ефективного використання осушувальних земель зони Полісся. Особливе занепокоєння викликають малопродуктивні, з нерегульованим водно-повітряним режимом. Здебільшого такі площі заростають чагарниками. В наукових колах розмірковують про доцільність відведення їх під плантації біоенергетичних культур.

Важким аргументом для розвитку зеленої енергетики є те, що багато енергетичних культур здатні рости на малородючих ґрунтах із підвищеною кислотністю і, що особливо важливо для зони Полісся, на перезволожених землях із нерегульованим водно-повітряним режимом та інших, які виведені з сільськогосподарського використання, або їх тимчасово не використовують. З огляду на це Сарненська дослідна станція з Інститутом водних проблем і меліорації НААН останнім часом проводить дослідження з вивчення перспектив вирощування біоенергетичних культур на меліоративних землях Полісся.

забезпеченості вегетаційного періоду, збільшення безморозного періоду й ін. Внаслідок чого на Поліссі (до речі, зони надмірного зволоження) в останні 10-15 років звичним явищем стали тривалі посухи. Такі кліматичні зміни, звісно, ускладнюють і без того непросте ведення сільськогосподарського виробництва. Однак, крім негативного боку, вони мають і позитивний: завдяки збільшенню теплозабезпеченості вегетаційного періоду можливе вирощування низки нетрадиційних до останнього часу

унікальним для нашого регіону культурам, таким як сорго цукрове, сорго вінічне, суданська трава, трава Колумба, шпигат Утеуша, світліграс або просо прутноподібне, мискантус, топінамбур, сіда, верба прутноподібна та трипичикова й ін. Ці енергетичні культури за умов належного догляду можуть забезпечити одержання до 850-900 ц/га зеленої або 140-200 ц/га сухої маси. Окремо оглянули шведську енергетичну вербу, що чудово прижилася на торфових ґрунтах. Цей вид може забезпечити щорічне одержання 20-30 т деревної маси з 1 га, що в енергетичному плані еквівалентно 3-3,5 тис. м³ природного газу.

Варто зазначити, що перспективність вирощування в регіоні більшість досліджуваних культур змінює клімату: коротші й тепліші зими, зростання тривалості вегетаційного періоду та його теплозабезпеченості за достатньої кількості вологи. Так, завдяки підвищенню теплозабезпеченості вегетаційного періоду за умов належної агротехніки в зоні Полісся можна успішно займатися насінництвом багатьох досліджуваних культур, у тому числі й таких теплолюбних, як сорго цукрове та вінічне, суданська трава, світліграс, трава Колумба, пайза та чумиза. Зважаючи на високий коефіцієнт розмноження насіння ці культури можна швидко впровадити у виробництво на неохідній площі.

Багаторічними науковими дослідженнями та виробничою практикою встановили, що осушувальні торфові ґрунти ідеально підходять для вирощування кормових культур із метою одержання високобілкової вегетативної маси. Тому на демонстраційному полігоні, крім біоенергетичних, представили низку видів кормових культур, які можна успішно вирощувати на осушувальних землях, а це кукурудза, пайза, просо, люпин, амарант, соя, кормові боби, фацелія та ін.

Розповідаючи про роботу Дослідної станції, не можна оминути ще один важливий напрямок її діяльності – селекцію багаторічних злакових трав. За тривалий період кропіткої роботи селекціонери створили понад 10 сортів багаторічних трав, з яких 3 занесені до Державного реєстру сортів рослин на 2017 рік. Окремі види лучних трав можна зустріти лише на дослідних ділянках станції, це зокрема очеретянка звичайна, бекманія звичайна, лишохвіст лучний, тонконіг болотний, мітлиця біла.

Підсумовуючи проведену роботу, Микола Ящик від імені керівництва Інституту водних проблем і меліорації НААН подякував колективу науково-технічних працівників станції за плідну та самовіддану працю в нинішніх складних економічних умовах, побажав подальших творчих успіхів.

Юхим ВЕРБЕЦЬКИЙ.
Фото Василя СОСЮКА
та з архіву Дослідної станції.

